

Sayı : 6116
Tarih : 28.06.2024

13429

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, *Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek* tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 28/06/2024

Hakkari Milletvekili

Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından temmuz ayında meclise gelmesi öngörülen yeni vergi paketinde yer alan yurtdışı çıkış harcının 3 bin TL olarak belirlenmesi önerisinde bulunduğu bilgisi kamuoyuna yansımıştır. Hazine ve Maliye Bakanlığı'na bağlı Gelir İdaresi Başkanlığı'nın (GİB) 24 Mayıs 2024 tarihli "2024 yılı kanun çalışmaları sunumu" nda "önerilen düzenleme" ara başlığı altında "Yurtdışına çıkış yapan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarından çıkış başına alınan harç tutarının 3 bin TL olarak belirlenmesi, harcın her yıl yeniden değerlendirilme oranında artırılmasının sağlanması ve Cumhurbaşkanına verilen yetkinin buna göre düzenlenmesi önerilmektedir" denilmiştir.

Başta seyahat özgürlüğünün kısıtlanması anlamına gelen bu artış, orta ve düşük gelirli vatandaşların yurt dışına çıkma imkanlarını sınırlamaktadır. Sosyal adaletin zedelenmesine yol açan bu düzenleme ile birlikte yurt dışına seyahat etmek isteyen vatandaşların sayısında yaşanacak azalma özellikle seyahat acenteleri, tur operatörleri ve havayolu şirketleri için olumsuz bir etki yaratmaktadır. Yurt dışına yapılan harcamalarda azalmaya ve döviz girişinde düşüşe neden olacak harç artışının ekonomik dengeleri olumsuz etkileyeceği aşikardır. Eğitim veya iş seyahatleri yapan bireyler için mali yükü arttıracak bu durum uluslararası iş birliklerini ve eğitim fırsatlarını olumsuz yönde etkileyecek aynı zamanda yurt dışından gelen turistlerin sayısında yaşanacak azalma ile turizm gelirlerinde düşüşe, yurtdışına çıkışları azaltarak farklı kültürlerin ve toplumların etkileşiminin sınırlandırılmasına, uluslararası anlayış ve hoşgörünün gelişiminin olumsuz etkilenmesine neden olacaktır.

Yaşanacak artış ile birlikte karardan büyük anlamda olumsuz etkilenecek bir diğer alan ise gümrük kapılarıdır. Yurt dışı harcının 150 TL'den 3 Bin TL'ye çıkarılması, Hakkâri'nin Esendere, Umurlu ve Üzümlü sınır kapılarından yurt dışına günübirlik çıkış giriş yapan vatandaşların geçim kaynaklarını tehdit etmektedir. Çevre ülkelerle sınır ticaretlerinin yoğun olarak yapıldığı illerden biri olan Hakkari'de sınır ticareti yapan ve kahve, çay vb. temel ihtiyaçlarını uygun fiyata satın almaya çalışan yurttaşlar, yurt dışı çıkış harcının yükseltilmesi durumunda büyük ekonomik sıkıntılar yaşayacaktır. Her gün yüzlerce kişinin giriş-çıkış yaptığı, Esendere, Umurlu ve Üzümlü Gümrük Kapısı'nı kullanan, temel ihtiyaçlarını temin etmeye çalışan yurttaşların ürünlerine hali hazırda el konulduğu sınır kapılarında, yurttaşlar fiyat artışının ardından hiçbir iş yapamayacaklarını, temel ihtiyaçlarını karşılayamayacaklarını aktarmışlardır. Hakkari Esnaf ve Sanatkar Odaları Birliği'nin vermiş olduğu bilgilere göre kentte son bir yıl içinde 280, son bir ay içinde ise 80 esnafın kepenk kapattığı, işsizlik ve ekonomik sorunlar nedeniyle binlerce insanın ya batıya ya da yurt dışına göç etmek zorunda kaldığı Hakkari'de harçların artması ile birlikte söz konusu kapıların kullanımı azalacak, bölgedeki ekonomik kriz daha da derinleşecek, karar sınır kentlerinin ticaretine darbe vuracak,

iç ve dış göçlerin artışına neden olacaktır. Gelir İdaresi Başkanlığı'nın yaptığı yurt dışı harçlarının 3000 Türk Lirasına çıkarılması önerisinin uzun vadede yaratacağı ekonomik, sosyal ve kültürel etkilerinin göz ardı edilmemesi gerekmektedir.

Bu bağlamda;

1. Yurtdışı çıkış harçlarının artırılmasının olası etkileri yeterince araştırılmış mıdır? Konuya dair kapsamlı bir değerlendirme yapılmış mıdır?
2. Yurtdışı çıkış harçlarının artırılmasının turizm sektörüne ve genel ekonomiye olan olası etkileri hakkında bir etki analizi yapılmış mıdır?
3. Artan harçların döviz girdilerine ve ekonomik dengelere nasıl bir etkisi olacağı öngörülmektedir?
4. Harçların artması, vatandaşların yurtdışına seyahat özgürlüğünü nasıl etkileyecektir?
5. Bu artışın sosyal adalet ve eşitlik prensiplerine etkisi değerlendirilmiş midir?
6. Yurt dışında eğitim gören veya iş seyahatleri yapan vatandaşlar üzerindeki mali yük artışının önüne geçmek için ne tür önlemler düşünülmektedir?
7. Uluslararası iş birlikleri ve eğitim fırsatları bu durumdan nasıl etkilenecektir?
8. Yurt dışı çıkış harçlarının artırılmasının turizm gelirlerinde düşüşe neden olup olmayacağı konusunda bir çalışma yapılmış mıdır?
9. Yurtdışına çıkışların azalması durumunda iç turizmdeki artış beklentisi nedir ve bu beklentinin gerçekleşme olasılığı nasıl değerlendirilmektedir?
10. Devletin bütçe açığını kapatmak veya gelir artırmak amacıyla farklı, daha adil ve sürdürülebilir yöntemler değerlendirilmiş midir?
11. Harçların artırılmasının yerine başka finansal düzenlemeler veya tasarruf önlemleri gündeme alınmış mıdır?
12. Yurtdışı çıkış harçlarının artırılması kararı alınmadan önce kamuoyunun ve ilgili sektörlerin görüşleri alınmış mıdır?
13. Bu düzenlemeye ilişkin halkın ve sektör temsilcilerinin tepkilerine ilişkin bir değerlendirme yapılmış mıdır?
14. Önerinin kabul edilmesi durumunda sınır ticareti üzerinden geçimini sağlayan yurttaşların mağduriyetlerinin giderilmesine ilişkin bir çalışmanız olacak mıdır?